

DANMARKS NATURFREDNINGSFORENING

BERETNING FRA LOKALKOMITEEN FOR ÅRHUS KOMMUNE.

D. 5. 11. 2001

DER LÆGGES PLANER

Sjældent har vi modtaget så mange planer og rapporter som i det forgangne år. På FN's Rio-konference i 1992 blev alle lande opfordret til at udarbejde nationale strategier for bæredygtig udvikling. I den forbindelse har DN her i foråret deltaget i debatten om strategioplægget. Regeringens endelige rapport: "Udvikling med omtanke – fælles ansvar" modtog vi i juni. Strategien vil indgå i Danmarks bidrag til Verdenstopmødet om Bæredygtig Udvikling, som afholdes i Sydafrika i september 2002.

Noget mere konkret og lokalt er et materiale fra Miljø- og Energiministeriet med titlen "Supplerende habitatområdeudpegning". - Som en konsekvens af, at naturen overalt i Europa forringes, og dyr og planter går tilbage i antal og udbredelse har man i EU udpeget en række såkaldte habitatområder, som skal være med til at bevare og genoprette vores natur. Ved vurderingen i Europa-Kommissionen fandt man, at det først indsendte forslag ikke var tilstrækkeligt, og der er derfor nu foreslået en supplerende udpegning bestående af 56 nye habitatområder og udvidelser af 35 af de eksisterende 194 områder. Af de 56 nye områder ligger 3 i Århus kommune:

- Brabrand Sø med omgivelser (incl. Årslev Engsø) 697 ha
- Lillering Skov, Stjær Skov, Tåstrup Skov og Tåstrup Mose 174 ha
- Giber Å, Enemærket og Skåde Havbakker 182 ha

Da administrationen af habitatområderne er ret restriktiv, kan den samlede udpegning få en ganske stor positiv betydning for vor flora og fauna; at der nu også er områder med i Århus kommune, er vi naturligvis yderst tilfredse med.

Danmark er et af de lande i Europa, der har det forholdsmæssigt største areal under plov. Det betyder omvendt, at Danmark er et af de lande i Europa, der i forhold til landets areal har det mindste areal med natur. Det skyldes bl.a., at de naturgivne forhold egner sig godt til landbrug, og at samfundet har tilskyndet denne udvikling.

Sådan starter Wilhjelmudvalgets publikation: En rig natur i et rigt samfund. Et af de virkemidler, der foreslås af udvalget, er udpegning af 6 nationale naturområder. De skal give mulighed for i større områder at sikre sjældne og truede arter og hele økosystemer, hvor de naturlige økologiske processer kan forløbe mere frit. Samtidig kan friluftslivet få særlige oplevelsesmuligheder. De 6 områder er nøjere beskrevet i

sidste nummer af ”Natur og Miljø”, et enkelt - Mols Bjerge, Stubbe Sø og Helgenæs - ligger i øvrigt inden for amtsgrænsen. Også dette tiltag hilser vi velkommen, og vi må så blot håbe, at der afsættes de fornødne ressourcer til at realisere de mange gode ideer.

På baggrund af alle disse positive, velmenende og vidtrækkende intentioner kunne man tro, at betydningen af Danmarks Naturfredningsforening og dermed arbejds-mængden i lokalkomiteerne vil være for nedadgående. Som det fremgår af det følgende, har arbejds-mængden ingenlunde været for nedadgående i hvert fald i Århus kommune, snarere tværtimod. Der er fortsat brug for DN's arbejdsindsats!

REGIONPLAN 2001

I forbindelse med den første offentlighedsfase - idéfasen – i 2000 fremsendte alle amtets lokalkomiteer en fælleskrivelse, som der blev redegjort for ved sidste årsmøde. I den anden offentlighedsfase i år - forslagsfasen – har komiteerne individuelt indsendt bemærkninger.

Generelt er det vort indtryk, at der er lyttet til bidragene fra idéfasen, og på mange områder er hensigtserklæringer gjort mere operationelle og forpligtigende gennem opstilling af målbare mål.

Vore bemærkninger vedrører hovedparten af regionplanens emner, og der kan derfor på denne plads kun blive tale om enkelte udpluk.

Vi er utilfredse med de mange lempelser af målsætninger for overfladevand. Et misforhold mellem målsætning og virkelighed bør udløse mere ambitiøse virkemidler og ikke ændringer af målene, som det f.eks. er tilfældet for 170 vandløb. For en stor del af vandløbsarealerne vurderes det, at en ekstensivering af de vandløbsnære landbrugsområder vil kunne forbedre miljøtilstanden, og vi opfordrer derfor amtet til at prioritere og målsætte denne indsats.

På trafikområdet ønsker vi en mere konsekvent prioritering af den offentlige transport; vejudbygninger løser ikke langsigtet de eksisterende og kommende trafikproblemer - i nogle tilfælde kan de endda forværre situationen.

Og endelig helt konkret ønsker vi arealreservationen til et nyt deponeringsanlæg ved Malling fjernet primært ud fra miljømæssige og landskabelige hensyn. Vi ønsker, som det fremgår af et efterfølgende afsnit, at deponeringsfraktionen ved affaldsbehandling minimeres mere effektivt, end tilfældet er i dag.

KOMMUNEPLAN 2001

Modsat forslaget til Regionplan 2001 finder vi forslaget til Kommuneplan 2001 yderst mangelfuldt, først og fremmest savner vi konkret indhold og frem for alt målbare mål. Mål og strategier bør kunne benyttes til at holde de enkelte tiltag op imod, såvel i planlægningsfasen som under og efter udførelsen, således at man kan kontrollere, om målene er opfyldt, og om midlerne holder sig til de aftalte strategier. Dette er umuligt, når en målsætning f.eks. lyder: ”Århus skal være en god by at bo i for alle”. Hvad menes der mon helt præcist med denne formulering?

Vi har valgt at fokusere på følgende 3 områder:

- Natur, rekreation og beskyttelse af landskabet. Vi ønsker bl.a., at den grønne hovedstruktur respekteres.
- Trafik. Vi ønsker trafikbelastningen mindsket for dermed at begrænse forureningen; CO₂-kurven skal knækkes.
- Tekniske anlæg. Ingen losseplads ved Malling, undersøgelse af mulighederne for placering af vindmøller ved Århus Havn.

Af kommentarerne til byrådet kan vi se, at vi får mere eller mindre medhold på følgende punkter:

- Skåde Højgård fastholdes som naturområde.
- Der tages højde for i rammebestemmelserne at der etableres en grøn korridor i Onsholtområdet.
- Magistratens 2. afdeling vil inden udgangen af 2001 påbegynde et udviklingsarbejde for at udarbejde konkrete indikatorer for nogle af målene som et led i videreudvikling af indikatorer i Miljøhandlingsplanen.

REGIONPLAN- OG KOMMUNEPLANTILLÆG

Undtagelsesvis kan sagsbehandling gå stærkt. Det er Bruuns Galleri et godt eksempel på; Regionplantillæg, Kommuneplantillæg og Lokalplan samt en klage til Naturklagenævnet er alt sammen klaret i løbet af blot et års tid. Vi kunne ønske os samme effektivitet i forbindelse med flere af de følgende sager!

Komiteen har indsendt bemærkninger i forbindelse med Bruuns Galleri til både amtet, kommunen og Naturklagenævnet. Vor anke vedrører trafikbelastningen og de dermed forbundne støjmæssige og forureningsmæssige konsekvenser i forbindelse med centeret. Vi har bl.a. foreslået følgende løsningsmuligheder:

- Begrænsning i parkeringskapaciteten i centeret og tidsbegrænsning af parkering i lokalområdet
- Loft over det samlede antal parkeringspladser inden for Ringgaden
- Enkel adgang for cyklende ikke bare til centerets rand men også til centerets indre
- Bedre mulighed for udnyttelse af den kollektive trafik herunder kort adgang - eller shuttle - til rutebilstationen.

Desværre kan vi konstatere, at ingen af de mange behandlende myndigheder nærer samme bekymring som os til den øgede trafikbelastning. Stort set alle mener tilsyneladende, at en vej i banegraven vil kunne løse alle problemer. Vi er fortsat yderst skeptiske. Manglen på en samlet visionær trafikplan for Århus Midtby bliver stadig tydeligere.

En måde at løse nogle af de trafikale problemer kan være ved at bygge et såkaldt Transportcenter i Århus-området. Umiddelbart er vi positive over for dette forslag, blot centeret vil øge overførslen af gods fra lastbil til tog samt medføre en effektivisering af antallet af kørte kilometer pr. vareenhed. Det vanskelige spørgsmål er herefter, hvor centeret skal placeres. Tages alene udgangspunkt i, hvor det største grundvandsreservoir ligger, må Årslev-placeringen foretrækkes. Denne placering medfører efter vor opfattelse bl.a. etablering af en shunt (som skal være klar samtidig med centeret), ændring af en eksisterende lokalplan ved Hasselager samt bygning af

en "Marselis-tunnel". En placering ved Hasselager kræver bl.a. en sikring af grundvandet (som kan medføre forbud mod omladning af "stoffer med grundvands-kritiske egenskaber"), en trafikløsning ved Torshøjvej og - som for Årslev-løsningen - en "Marselis-tunnel". For begge forslag gælder i øvrigt, at en elektrificering af banen vil medføre en række positive sidegevinster.

SPILEVANDSPLAN

Trods stor betydning er der ikke mange, der interesserer sig for spildevandsplanlægning; blot 4 har indsendt bemærkninger i offentlighedsfasen i forbindelse med revisionen af planen. - Vi har anført, at fosfortilførslen til Brabrand Sø skal nedbringes gennem nedbringelse af bidraget fra spredt bebyggelse samt det såkaldte markbidrag. Sidstnævnte kan bl.a. nedbringes ved en strengere håndhævelse af to-meter bræmmen rundt om søen samt en tæt overvågning af vandløbenes vedligeholdelse. Endvidere opfordrer vi til en restriktiv holdning til udvidelse af svinefarme i oplandet til Brabrand Sø. I forbindelse med renseanlæggenes manglende kapacitet foreslår vi, at der satses mere på informationsarbejde eventuelt kombineret med økonomisk miljøstyring. For industriens vedkommende finder vi det nødvendigt, at arbejdet med indførelse af renere teknologi intensiveres.

Kommunen bemærker bl.a. hertil, at den allerede fører og fortsat vil føre et intensivt tilsyn med, at vandløbene vedligeholdes miljøvenligt, og at bræmmebestemmelserne overholdes. Kommunens kontrol, information og vejledning om valg af renere teknologi forventes at medføre et fald i den samlede belastning af renseanlæggene, således at det ikke inden for de nærmeste år bliver nødvendigt med at udvide kapaciteten på grund af industrien. Det viser sig endvidere, at der ikke er væsentlig forskel på koncentrationerne af miljøfremmede stoffer i spildevand fra husholdningerne og fra industrien. De miljøfremmede stoffer er med andre ord almindeligt forekommende i de rengørings- og vaskemidler, der anvendes i de private husholdninger. Eneste kommunale styringsmiddel i den forbindelse er information til forbrugerne om at bruge de mest miljørigtige vaskemidler.

Spildevandsplanen vil blive revideret igen i 2002, når der foreligger en revideret Regionplan og en opdateret Kommuneplan.

AFFALDSPLAN

Som anført sidste år har komiteen indsendt bemærkninger til et idéoplæg om "Ny ovnlinje til forbrænding af affald på Affaldscenter Århus, Lisbjerg" og til et forslag om kommuneplanændring, der netop tillader en udvidelse af forbrændingsanlægget.

Vi har endvidere haft mulighed for at uddybe vores holdning i forbindelse med et hørings svar til Århus Kommunes Affaldsplan 2001 – 2012. Vi ønsker først og fremmest, at planen skal have et visionært syn på den udvikling, vi alle skal være aktører i. Hovedelementerne i vort svar vedrører:

- Reducering af affaldsmængderne
- Fjernelse af farligt affald fra renoveringen
- Kildesortering som princip
- Kompostering

- Løbende dialog med borgerne

Vi konkluderer, at Affaldsplanen er en god plan, som, hvis den kommer til at rumme visioner om affaldsmængder og om borgernes medvirken i den løbende proces, kan gøre Århus Kommune til en foregangskommune med effektive løsninger på affaldsproblematikken.

Det har vist sig, at det kræver uventet megen tid og tilvænning at få alle borgere uanset beboelsestype til at sortere og behandle husholdningsaffaldet korrekt. Affaldet skal placeres i de rigtige poser - sort eller grøn - og poserne skal lukkes ordentligt, for at systemet kan fungere optimalt. Dette er desværre langt fra tilfældet i dag. Der forestår således fortsat et stort informationsarbejde fra kommunens side.

LOKALPLANER M.V.

Inden for det sidste år har komiteen ikke indsendt bemærkninger i forbindelse med lokalplanforslag, men et par ældre forslag er blevet afgjort. Her følger en oversigt over disse afgørelser samt de verserende planer, som vi har involveret os i.

Klintegaarden. En del af planen for bolig- og erhvervsområdet ved Klintegaarden drejer sig om en 7-etage høj bygning klods op ad Riis Skov. Denne bygning strider efter vor opfattelse mod målsætningen om at knytte byen, skoven, havnen og bugten sammen, så der opnås en arkitektonisk, landskabelig og miljømæssig helhedsvirkning. Et flertal i byrådet var desværre af en anden opfattelse, og forslaget er nu ved at blive realiseret.

Ankomstcenter ved Åhavevej. I vore bemærkninger anføres bl.a., at ankomstcenteret skal tilpasses de grønne omgivelser, så byggehøjde og store prangende reklamer minimeres. Endvidere ønsker vi, at centeret aflaster midtbyen for trafik. I kommunens afgørelse anføres, at trafikal aflastning ikke er et hovedformål, og derfor ikke kan anbefales (!). Efter vort ønske blev byggehøjden gjort lavere (fra 8,5 m til 6 m), men der gives fortsat tilladelse til reklamesejl i 8,5 m's højde, så heller ikke på dette punkt har vi opnået et tilfredsstillende resultat. For os at se vil en langt bedre løsning end de høje sejl være en diskret skiltning langs de tilstødende veje.

Åkrogen, Vejlbj Risskov. Efterhånden er der fremlagt mange planer for dette attraktive område, men fortsat er ingen blevet realiseret. Resultatet er desværre, at et potentielt bynært grønt område fortsat fremstår som et uharmonisk sammensurium med den stærkt skæmmende gamle restaurationsbygning som den centrale anstødssten. Vi har i vore bemærkninger - sidst fremsendt d. 07.01.00 – lagt vægt på, at Naturbeskyttelseslovens byggelinjebestemmelser skal overholdes. Det mener vi fortsat vil være en god idé! - Siden er der i øvrigt sket det, at strandbeskyttelseslinjen er blevet udvidet fra 100 m til 300 m (se senere), og byggemulighederne i området er dermed tilsvarende blevet reduceret. Ventetiden har således ikke været helt spildt, men vi ser dog fortsat gerne, at den skæmmende tidligere restaurationsbygning snarest nedrives.

Erhvervsområde ved Årslev. D. 17.03.98 fremsendte vi bemærkninger specielt vedrørende de trafikale konsekvenser i forbindelse med et forslag til kommuneplanændring ved Årslev. En stillingtagen fra kommunens side mangler fortsat.

ZONELOVEN

En efterfølgende landzonetilladelse til et stuehus på en ejendom i Kolt har vi påklaget til Naturklagenævnet. Principielt mener vi, at planlovene skal følges, og at der derfor skal søges om diverse tilladelser før et byggeri igangsættes og ikke bagefter. Imidlertid har netop denne lodsejer ofte benyttet den modsatte rækkefølge, hvilket vi mener er krænkende for retsopfattelsen. Samtidig mener vi, at der er uoverensstemmelse mellem de indsendte tegninger og det påbegyndte byggeri, og at der er uklarhed i sagsakterne. Noget overraskende for os har Naturklagenævnet ophævet amtets landzonetilladelse som upåkrævet, idet stuehuset anses som erhvervsmæssigt nødvendigt for den pågældende ejendoms drift. Sagen er dog ikke afsluttet hermed, idet såvel kommune som amt og politi ifølge dagspressen fortsat er fuldt beskæftiget med det kontroversielle byggeprojekt. Amtets sagsbehandler udtaler i den forbindelse: ”Havde vi flere af den slags, ville vi være underbemandet”. I det synspunkt er vi helt enige!

VEJANLÆG

Ved sidste årsmøde redegjorde vi for to vejanlæg, Ydre Ring mellem Skanderborgvej i Hasselager og Ormslevvej ved Åbo og Motorvejshængslet gennem Egådalen fra Søften til Skødstrup. Begge disse vejprojekter har vi arbejdet videre med i år - sidstnævnte i samarbejde med en lang række andre grønne organisationer.

MILJØBESKYTTELSESLOVEN

I forbindelse med udbygningen ved Klintegaarden (se foregående side) har Århus Amt givet tilladelse til deponering af 16.000-23.000 m³ let forurennet jord fra Lange-linjegrunden i Århus Fiskerihavn. Denne tilladelse har komiteen påklaget til Miljøstyrelsen. Anken omhandler følgende forhold:

- Primært ønskes en deponering på land, hvor udsivning fra depotet kan kontrolleres.
- Alternativt foreslås en opstramning af kontrolprogrammet for forureningen.
- Der må ikke ske sammenblanding af forskellige typer forurennet jord, og der skal søges om ny godkendelse, hvis man ønsker at erstatte deponeringen af bly- og olieforurennet jord med jord belastet med andre stoffer.
- Spredning af forurenende stoffer til havnen og havmiljøet er speciel kritisk i etableringsfasen.
- Der bør opstilles et analyseprogram til kontrol af udsivningen fra et eventuelt depot.

På baggrund af vores klage har Miljøstyrelsen ophævet godkendelsen og hjemvist sagen til fornyet behandling i Århus Amt. Miljøstyrelsens afgørelse er begrundet med, at det ikke er acceptabelt:

- at der udledes forurennet jord/affald direkte i havnebassinet og
- at der ikke kan etableres passende egenkontrol med udledning fra depotet.

Med andre ord fik DN medhold i klagen. Siden er ønsket om udvidelse af fiskerihavnen ikke blevet berørt, og vi formoder, at sagens primære årsag var ønsket om at placere den forurenede jord så billigt som muligt.

Havneudvidelsen kræver store mængder fyldjord, men her har komiteen ikke gjort indsigelse mod ønsket om at anvende lettere forurenede jord. Forholdene er her langt mere kontrolleret, og der er forud for opfyldningen etableret et isoleret bassin til fyldmaterialet. På en besigtigelse af forholdene sammen med Havneingeniøren og kommunens sagsbehandler har vi aftalt betingelser for opfyldningen.

I vores beretning fra sidste år står: ”Det er nu snart to år siden, at lokalkomiteen indsendte bemærkninger vedrørende Tæppefarveriet Foamtex A/S specielt virksomhedens kemikalieanvendelse. Trods gentagne rykkere til ankemyndigheden, Miljøstyrelsen, er der fortsat ingen svar”. Efter ca. 30 måneders venten dukkede et svar op d. 6. august i år. Miljøstyrelsen efterlyser en bekræftelse fra amtet på, at virksomhedens produktion i mellemtiden er ophørt. Brevet slutter lakonisk: ”Når Amtets bekræftelse er modtaget vil Styrelsen endelig afslutte klagesagen”. En noget utraditionel sag og en noget utraditionel sagsbehandling. Forhåbentlig bliver det ikke en dårlig vane blot at trække sagen så længe, at virksomheden er ophørt, gået over til anden produktion eller flyttet!

En anden underlig ”sag” vedrører de nye portalkraner ved den nye containerterminal på Århus Havn. I det materiale, der var fremlagt under offentlighedsfasen, var der nogle billedmanipulationer som viste, hvordan havnen ville tage sig ud efter færdiggørelsen. Imidlertid viser det sig nu, at virkeligheden og beslutningsgrundlaget ikke passer sammen. Kranerne på havnen fremtræder visuelt højere end anført i VVM-rapporten (Vurdering af Virkning på Miljøet). Dette har vi påpeget over for amtet, men fortsat har vi ikke fået et tilfredsstillende svar og får det antagelig heller ikke.

LANDBRUG

I de sidste par år er det over hele landet nærmest væltet ind med ansøgninger om udvidelser af svinebrug. I hver enkelt tilfælde skal amtet foretage en såkaldt sceening for at vurdere, om den pågældende ansøgning er VVM-pligtig.

Sidste år fremsendte vi en række bemærkninger i forbindelse med en udvidelse på landbrugsejendommen Askgård i Malling. Vore betæneligheder vedrører grundvandsbeskyttelsen og konsekvenserne for det nærliggende EF-fuglebeskyttelsesområde, Norsminde Fjord. Siden er det oplyst, at udvidelsen ikke er VVM-pligtig.

I år har vi modtaget et tilsvarende debatoplæg vedrørende Faxmosegård beliggende i den nordlige del af kommunen. Også til dette ønske om udvidelse af svineproduktionen har vi fremsendt en række bemærkninger. Vi opfordrer bl.a. til, at der gennemføres undersøgelser, som kan dokumentere, at der ikke vil ske en væsentlig negativ effekt på grundvandsbeskyttelsen, at der foretages undersøgelser af muligheden for bufferzoner omkring sårbare naturområder (§3-områder) samt, at der stilles krav om landskabelige hensyn ved opførelsen af nye bygninger. Denne sag er endnu ikke afgjort.

NATURBESKYTTelsesLOVEN

Atter et år uden egentlige fredningssager inden for kommunegrænsen, men med en verserende sag nemlig fredningsforslaget for Årslev Eng sø vest for Brabrand Sø.

D. 29.03.01 kom den med længsel ventede afgørelse fra Fredningsnævnet; fredningsbestemmelserne vil være gældende fra det tidspunkt, hvor påbegyndelsen af projektet til etablering af Årslev Eng sø iværksættes. I forhold til denne afgørelse har Naturklagenævnet netop truffet en afgørelse vedrørende jagten i det fredede område. Modsat Fredningsnævnet, der forbød jagt på det kommende søareal, et forbud vi til fulde støtter, giver Naturklagenævnet desværre ret til jagt i hele området. - Vi må herefter håbe, at den øvrige sagsbehandling går så hurtigt, at tidsplanen kan overholdes, dvs. vand i Årslev Eng sø i foråret 2003.

Lige syd for Årslev Eng sø ligger Constantinsborg, som ønsker at etablere et nyt haveanlæg. Haveanlægget medfører bl.a., at der skal gives tilladelse til en omfattende deponering af jord lige ned til kanten af det fredede område. Vi har fra starten været skeptiske over for dette projekt, men vi har ikke haft held til at overbevise fredningsmyndighederne om, at et jorddepot på dette sted er i konflikt med de naturmæssige og rekreative interesser i området.

En tidligere omtalt sag vedrørende beplantning omkring Kasted Kirke er blevet afgjort i år på tilfredsstillende vis. – Det samme kan ikke siges om en række lovovertrædelser ved Egåen, som tilsynsmyndigheden - Århus Amt – åbenbart ikke vil tage sig af. Samme kritisable mangel på vilje gør sig også gældende i forbindelse med et læskur opført inden for Jelshøj-fredningen. Fredningsnævnet har forlangt skuret fjernet inden d. 24.11.00, men amtet har tilsyneladende ikke tænkt sig at følge op på denne afgørelse, så skuret står fortsat, hvor det hele tiden har stået. Alt for ofte kan vi konstatere, at ikke bare lovgivningen men også konkrete Fredningsnævn-afgørelser tilsidesættes, uden at nogen tilsyneladende føler noget ansvar for dette!

I årets løb har vi endvidere taget stilling til en lang række dispensationer fra Naturbeskyttelseslovens byggelinjebestemmelser. Ingen af disse har givet anledning til bemærkninger fra vor side. Det gælder også en dispensation fra skovbyggelinjen til et byggeri nær motorvejens udmundning i Åhavevej. Et advokatfirma mente ellers, at det lige var en sag for os, men vi vurderede altså anderledes.

Og så over til det lidt mere kuriøse, ishuset ved Moesgaard Strand. Omkring årsskiftet sidste år blev det gamle ishus ødelagt af en sprængning. Siden har forskellige myndigheder været i gang for at skabe grundlag for at bygge et nyt ishus. Ingen har kunne forstå, at det skulle være nødvendigt med en så lang sagsbehandlingstid, og da fredningsmyndighederne har været inddraget, har flere forbundet sommerens manglende ispinde med naturfredningsforeningens nidkærhed. Nogen har endda taget konsekvensen og meldt sig ud af foreningen; man vil ikke være del af en sådan smålighed. Imidlertid har vi ikke på noget tidspunkt haft noget at gøre med sagsbehandlingen vedrørende dette ishus, men desværre sker det ofte, at vi forveksles med fredningsnævnet, naturklagenævnet eller kommunens naturforvaltning. Det giver mig anledning til at understrege, at DN er en privat interesseorganisation, drevet af medlemmernes kontingenter og altså ikke nogen fredningsmyndighed. Det giver os såvel nogle muligheder som nogle begrænsninger.

Ved sidste årsmøde berettede vi om, at man netop er i færd med at udvide den 100 m brede strandbeskyttelseslinje til 300 m. Vi har haft nogle kommentarer til en række konkrete undtagelser i udpegningen. I marts 2001 kom svaret fra Strandbeskyttelses-

kommissionen. I et enkelt område beliggende nord for Studstrupværket har kommissionen givet os medhold og inddraget dette i beskyttelsen.

Lokalkomiteen er blevet opmærksom på, at Moesgaard Museum og Aarhus Golf Klub har ønsker om udvidelser. I begge tilfælde vil det kræve dispensationer fra skovbyggelinjen og muligvis også fra den eksisterende Fulden-fredning. DN vil således under alle omstændigheder blive inddraget, og med den baggrund har vi rettet henvendelse til kommunen for at få mulighed for at blive inddraget fra starten. Kommunen har taget positivt mod vor henvendelse, og der har været afholdt et enkelt møde på Stadsarkitektens kontor med relevante parter. Det er vort håb, at en tidlig inddragelse vil kunne reducere sagsbehandlingstiden og samtidig give et mere tilfredsstillende resultat. En konstruktiv dialog før stregerne slås er langt at foretrække frem for efterfølgende tidsrøvende indsigelser og anker til højere instanser. Vi følger derfor med spænding udviklingen omkring de pragtfulde landskaber øst for Oddervej, nord og syd for Moesgaard Allé.

VANDLØBSLOVEN

Af økonomiske grunde besluttede Århus Amt i august sidste år at nedklassificere en lang række amtsvandløb eller delstrækninger af disse. Forslaget medførte en række protester fra kommuner, landboforeninger og grønne organisationer herunder DN. Vor hovedanke mod spareforslaget omhandlede den fremtidige vandløbsvedligeholdelse. Da mange kommuner og private lodsejere ikke besidder samme ekspertise som amtet, kunne man frygte, at taberen via en uhensigtsmæssig og hårdhændet vedligeholdelse vil blive naturen. Heldigvis slap vi med skrækken, idet amtet på baggrund af de talrige indsigelser opgav den omfattende nedklassificering. I Århus kommune betyder det, at blot to vandløb nedklassificeres nemlig Ballesbæk, der bliver kommunevandløb og Morsbæk, der bliver privat vandløb. Ud fra en konkret vurdering har vi undladt at klage over disse to ændringer.

SAMARBEJDE

Vi har efterhånden fået opbygget en yderst tilfredsstillende kontaktflade til vore nærmeste samarbejdspartnere først og fremmest Århus Amt og Århus Kommune. Samarbejdet med amtet sker primært gennem ”Det Grønne Råd”, hvor især den kommende Regionplan har været et centralt emne i det sidste års tid. Et andet stort emne har været principper for vurdering af VVM-sager for husdyrbrug, et meget kontroversielt sagsområde med til tider uforenelige økonomiske og samfundsmæssige interesser.

En gang om året mødes vi med Magistratens 2. afdeling, hvor vi får mulighed for at drøfte forskellige spørgsmål specielt vedrørende den fysiske planlægning med de relevante embedsmænd. Under samme afdeling har der netop været afholdt en yderst spændende målsætningsdebat for Århuskovene, hvor lokalkomiteen har været repræsenteret, og vi har endvidere en møderække kørende om borgerinddragelse, naturovervågning og indikatorer” i samarbejde med Mårslet Fællesråd samt et nyt mødeforum kaldet ”Miljø og kemi”, der er startet på initiativ fra Århus Kommunes Miljøkontor. Hensigten er at finde de steder, hvor man kan gribe ind for at hindre

farlige stoffer i at spredes til miljøet. Øvrige deltagere er foruden en enkeltpersoner også Bedriftssundhedstjenesten, Arbejdstilsynet, Århus Amt og Århus Universitet.

En tilsvarende ordning, som den vi gennem flere år har haft med Magistratens 2. afdeling er endvidere etableret med 5. afdeling, hvorunder bl.a. hele affaldsplanlægningen hører. Også til dette samarbejde har vi store forventninger.

For en måned siden modtog vi en henvendelse fra Dansk Center for Byøkologi, som ønskede DN repræsenteret i en faglig følgegruppe i forbindelse med en videreudvikling af Det grønne regnskab for Århus Kommune. Vi har sagt ja til invitationen, da oplægget forekommer særdeles spændende. Netop i forbindelse med vore møder med 2. afdeling har vi ofte drøftet dette styringsinstrument med henblik på en kvalificering af materialet, så denne henvendelse faldt godt i tråd med komiteens øvrige arbejde.

DN

Medlemstallet på landsplan i DN er desværre fortsat faldende, og det samme gør sig også gældende for DN i Århus Kommune. Sidste år havde vi omkring 8.500 medlemmer; ved sidste optælling fra oktober var tallet blot 7.572. Da medlemmernes kontingenter skal bruges til at finansiere foreningens aktiviteter, bliver det enten nødvendigt at neddroge aktivitetsniveauet eller at øge kontingentet for de tilbageværende medlemmer. Denne problematik vil blive drøftet på foreningens repræsentantskabsmøde på lørdag i forbindelse med en høring om Aktivitetsplan og Budget 2002. På samme møde vedtages antal af og indhold i næste års kampagner. - Resultaterne af den stort anlagte kampagne fra 2000-2001: "Kirkens klipper - forfædrenes hegn om middelalderkirkerne" er nu ved at blive bearbejdet. I Århus Kommune drejer det sig om registreringer fra godt 20 ud af kommunens ca. 57 middelalderkirker.

Det lokale arbejde i komiteen forsøger vi løbende at orientere om via vores hjemmeside: www.dn.dk/aarhus.

MEDLEMSARRANGEMENTER

I sæsonen 2000/2001 har lokalkomiteen tilbudt følgende arrangementer:

- 27.01.** Væksthuset i Botanisk Have.
- 09.-18.02.** Brasilien og Argentina.
- 18.02.** Norsminde Fjord.
- 17.03.** Naturskånsomt fiskeri og vindmøller ved Bønnerup.
- 05.-16.04.** Galapagosøerne.
- 19.04.** Stjær Stenskov.
- 29.04.** Forårsblomster i den østjyske skov (Thors Mølle m.v.).
- 03.05.** Den klemte natur (Åkrogen – Egåen).
- 05.05.** Jernhatten og Rugaard Sønderskov.
- 02.06.** Økologi og geder (Stenågård).
- 17.06.** Engens dag (Kasted Mose).
- 07.-22.07.** Peru, Chile og Bolivia.
- 05.08.** Sommerfugle og naturpleje på mols.

- 18.08.** Skagen og Odde Naturcenter.
- 15.09.** Gyllingnæs.
- 22.09.** Foredragsrække om Thailand.
- 29.09.** Jordens salt og kridt – Assens og Mariager.
- 11.-24.10.** Galapagosøerne.
- 28.10.** På sporet til Gl. Estrup.

VERDEN I MORGEN – SKABES I DAG

I september måned umiddelbart før verden gik af lave udsendte Det Økologiske Råd et debatoplæg med den tankevækkende titel: ”Verden i morgen – skabes i dag”. Debatoplægget skal ses som en kritik af regeringens strategi for en bæredygtig udvikling. Ifølge rådet mangler denne visioner, den tager ikke konsekvent udgangspunkt i naturgrundlaget og det globale perspektiv, og den opstiller ikke mål, tidsfrister og virkemidler i nær tilstrækkeligt omfang.

Uden forhåndskendskab til debatoplægget er det præcis samme tankegang, der har dannet grundlaget for lokalkomiteens arbejde, som det er beskrevet ovenfor. Morgendagens samfund bliver ikke pr. automatik ”bæredygtigt”, det kræver hårdt og vedvarende arbejde. Vi har her forsøgt at give vores yderst beskedne bidrag til denne udvikling.

Tilst, november 2001

Søren Højager,
Mejløvænget 4, 8381 Tilst.
Tlf.: 86 24 25 21
E-mail: soeren.hoejager@skolekom.dk

